

Behandeling van balein van baleinwalvissen, een van de prenten uit de nieuwe collectie.

Walviskaken

Van de Vereniging tot instandhouding en uitbreiding der Zaanlandse Oudheidkundige verzameling 'Jacob Honig Jsz. Jr' te Zaanwijk verwierf het museum een paar bij elkaar behorende onderkaken van een walvis. Deze zijn meest waarschijnlijk van de zeer grote blauwe vinvis, meegebracht van de tocht van de laatste Nederlandse walvisvaarder 'Willem Barendsz'. De kaken, ruim 5 meter lang, en duidelijk van een baleinvis - dus zonder tanden of tandholten - waren door de 'Willem Barendsz' kort na de oorlog meegebracht en aan de Zaanstreek geschonken, het gebied van waaruit eertijds de walvisvaart in de Noordelijke IJszee een grote rol heeft gespeeld. De beide kaken zijn destijds tijdelijk neergelegd in de 'Beeldentuin' te Zaanwijk, waaruit zij vorig jaar verwijderd moesten worden.

Bovendien leverde de conservering van de kaken, die uit zeer poreus been bestaan, problemen op omdat zij ter plaatse in de open lucht voortdurend waren blootgesteld aan de wisselingen van het weer en de temperatuur. Vooral de zijde, die door de zon werd beschoren, vertoonde reeds slechte plekken. De bovengenoemde vereniging beschikte niet over een redelijke plaats voor de grote kaken en ook in de Zaanse Schans was geen ruimte onder dak te vinden. Voor het behouden er van was onder dak brengen noodzakelijk. Conservering van de kaken zou zinloos zijn als ze in de buitenlucht bleven liggen.

Toen het bestuur de kaken aanbood aan het Zuiderzeemuseum heeft de directie zich beraden over een geschikte plaats. Er is tenslotte beslist dat zij in het Westindisch pakhuis, waar een permanente walvisvaart-expositie zal worden opgebouwd, zullen worden ondergebracht. Daartoe zijn zij in de

herfst van het vorige jaar naar Enkhuizen vervoerd en voorlopig neergelegd in het Westindisch pakhuis. Er zijn enkele proeven genomen met middelen ter conservering van de kaken met als resultaat dat zij goed kunnen worden behandeld met dun-vloeibare houtlijm. Dat heeft alleen maar een goed en blijvend effect wanneer zij binnenshuis worden bewaard, waartoe dus is besloten. Het zijn interessante grote stukken, deel van de jongste geschiedenis van de walvisvaart.